

Nr 65.

Ankom till riksdagens kansli den 27 maj kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående ändring av 11 12 och 13 §§ i lagen om skyddskoppympning.

Närvarande: herrar Pettersson i Södertälje, Persson i Norrköping*, Gezelius*, Knut Larsson*, Stärner, Rogberg, greve Spens, Alfred Petré*, Tisell, Hult, Pettersson i Bjälbo, Lindqvist i Kosta, Holmdahl, Strid, Helger och Johanson i Gäre.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Uti en inom första kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, nr 90, har herr *Alfred Petré* hemställt, att riksdagen ville besluta sådan ändring i lagen om skyddskoppympning, att även frivillig omympning, som äger rum å ympnings- och besiktningsmöte, blir avgiftsfri för den ympade, att besiktning blir obligatorisk efter varje ympning av person, som förut icke blivit ympad, samt att plan för ympnings- och besiktningsmöte å landet alltid blir underställd förste provinsialläkaren i länet för fastställelse.

Till stöd för ifrågavarande hemställan har motionären anført följande:

»I 13 § mom. 1 av lagen om skyddskoppympning är föreskrivet, att skyddskoppympning, som verkställs å ympnings- och besiktningsmöte eller eljest på framställning av hälsovårdsmyndighet, är avgiftsfri för den ympade, och enligt mom. 2 av samma paragraf utgår för verkställande

*Motionärens
motivering.*

av sådan ympning ersättning av statsmedel åt ymparen. Dessa bestämmelser hava av vederbörlig myndighet tolkats på så sätt, att statens ersättningsskyldighet för skyddskoppympning, som verkställts å ympnings- eller besiktningsmöte, gäller endast sådana, i fråga om vilka ympningsplikt föreligger, men icke förut vaccinerade personer, som låta på nytt vaccinera sig utan att revaccination på grund av smittkoppsfara är vid tidpunkten i fråga på orten påbjuden eller i det enskilda fallet på grund av bestämmelserna i lagens 6 § påfordras. Med denna tolkning av paragrafen ifråga skulle sålunda frivillig revaccination, som äger rum på ympnings- eller besiktningsmöte, icke vara avgiftsfri. Då det emellertid kan hava sin stora sanitära betydelse, att befolkningen i så stor utsträckning som möjligt göres permanent immun för smittkoppor, är det i hög grad önskvärt, att den frivilliga revaccinationen på allt sätt befordras. Här må också erinras om att Kungl. Maj:t i detta syfte — på grund av uttalande, som vid 1915 års riksdag gjordes i det särskilda utskott, som behandlade då föreliggande förslag till vaccinationslag — låtit vidtaga åtgärder för spridande av upplysning om skyddskoppympningens gagn och betydelse. Utan tvivel skulle det även vara ägnat att befordra den frivilliga revaccinationen, om denna finge ske på statens bekostnad, så att avgift för densamma ej behövde erläggas, så snart den ägde rum å ympnings- eller besiktningsmöte. Önskvärt vore därför, att 13 § i lagen om skyddskoppympning finge sådan formulering, att detta bleve förhållandet.

Även på ett par andra punkter kunde en ändring uti denna lag vara önskvärd. Enligt dess 15 § mom. 2 skall ympare årligen inom viss tid till vederbörande pastorsämbete lämna upplysning om ympning, som under föregående år ägt rum å *förut icke ympad person*, men enligt 11 § mom. 1 är den, som på grund av stadgandet i 4 § undergått ympning, befriad från den här eljest föreskrivna besiktningen. Då åsyftade stadgande i 4 § angående rättighet att vid inträffad eller hotande smittkoppsepidemi påbjuda ympningsplikt avser icke endast revaccination av personer, som undergått skyddskoppympning för så lång tid sedan, att densamma icke längre kan anses skydda för koppsmitta, utan även ympning av dem, som icke förut blivit vaccinerade, och sålunda kan gälla också barn, som ännu icke uppnått den eljest för ympningspliktens genomförande stadgade minimiåldern, innebär nämnda bestämmelse i 11 § mom. 1, att besiktning icke är föreskriven i *varje* fall, där en person ympas för första gången, vilket dock med hänsyn till ovannämnda föreskrift i 15 § vore behöfligt, för att icke någon måtte bli såsom ympad

anmäld till pastorsämbetet utan att det genom besiktning blivit konstaterat, att ympningen verkligen slagit an.

Enligt 12 § mom. 2 skall plan för ympnings- och besiktningsmöten underställas förste provinsialläkaren i länet för fastställelse, när ymparen är civil tjänsteläkare. Detta torde emellertid lämpligen böra ske även när annan person är förordnad som ympare.»

Vidkommande den av motionären först föreslagna ändringen i lagen om skyddskoppypmpning den 2 juni 1916, att även frivillig omympning, som äger rum å ympnings- och besiktningsmöte, skall bliva avgiftsfri för den ympade, innehåller 13 § 1 mom. i nämnda lag, att skyddskoppypmpning är avgiftsfri för den ympade, dels om den verkställts å ympnings- och besiktningsmöte eller eljest på föranstaltande av hälsovårdsmyndighet, dels ock om ympningsplikt förelegat enligt 3 § eller 4 § tredje stycket av förevarande lag. Enligt andra momentet i samma paragraf utgår ersättning av statsmedel till ympare eller besiktningsförrättare för varje ympad eller besiktigad person, för vilken ympningen enligt första momentet i nämnda paragraf är avgiftsfri, under förutsättning att ympningen verkställts å ympnings- eller besiktningsmöte eller eljest på föranstaltande av hälsovårdsmyndighet. Och enligt Kungl. kungörelsen den 24 november 1916 angående ersättning av statsmedel för skyddskoppypmpning är stadgat, att om skyddskoppypmpning verkställs å ympnings- eller besiktningsmöte eller eljest på föranstaltande av hälsovårdsmyndighet, skall, där ersättning till ympare eller besiktningsförrättare enligt lagen om skyddskoppypmpning skall gäldas av statsmedel, ersättningen utgå med visst närmare angivet belopp för varje ympad eller besiktigad person.

Till motivering av sist berörda ändringsyrkande har motionären anført, att dessa bestämmelser av vederbörande myndighet ansetts avse att reglera endast den obligatoriska ympningen men däremot icke den frivilliga omympningen. Enligt vad utskottet inhämtat, har medicinalstyrelsen i särskilda beslut på anförda skäl förklarar sig förhindrad att utbetala ersättning av statsmedel för revaccinationer och besiktningar, företagna å personer, som icke jämlikt gällande bestämmelser varit underkastade ympningsplikt. Genom besvär över medicinalstyrelsens beslut har frågan emellertid dragits under Kungl. Maj:ts prövning och numera jämväl blivit avgjord. Genom särskilda utslag den 11 nästlidne april har nämligen regeringsrätten på anförda besvär över däri närmare angivna medicinalstyrelsens beslut i fråga om ersättning för revaccinationer m. m., *under åberopande av vad som förekommit under förarbetena till gällande bestämmelser angående ersättning till ympare eller besiktningsförrättare och*

Utskottet.

varav framginge, att dessa måste anses berättigade till ersättning av statsmedel jämväl för ympningar och besiktningar, som å vederbörliga ympnings- eller besiktningmöten verkställts å personer, vilka icke varit underkastade ympningsplikt, undanröjt styrelsens beslut och visat ärendena åter för ny behandling.

Då således åt redan gällande lag givits den innebörd, motionären åsyftat med sitt förslag, lärer någon åtgärd från riksdagens sida i anledning av motionen i denna del icke vara påkallad.

Vad beträffar motionärens andra yrkande eller att besiktning måtte göras obligatorisk efter varje ympning av person, som förut icke blivit ympad, stadgas i 11 § 1 mom. av lagen om skyddskoppympning, att den ympade skall efter undergången ympning besiktigas av vederbörande ympare, dock att den, som på grund av stadgandet i 4 § undergått ympning, är befriad från sådan besiktning. Stadgandet i 4 § innehåller, att vid inträffad eller hotande smittkoppsepide mi ympningsplikt må påbjudas. Vidare stadgas dels i 2 §, att barn skall undergå skyddskoppympning senast under det kalenderår, då det fyller 6 år, dels i 15 § 2 mom., att uppgift om ympning, som ägt rum på grund av stadgandet i 2 § eller eljest utförts på förut icke ympad person, skall av ymparen insändas till vederbörande pastorsämbete. Motionären förmenar nu, att då enligt 4 § påbjuden ympningsplikt avser jämväl den, som icke förut blivit vaccinerad och således även barn, som icke uppnått den i 2 § stadgade åldern för ympningsplikt, det i 11 § 1 mom. medgivna undantaget från besiktningstvång för den, som på grund av stadgandet i 4 § undergått ympning, leder till, att besiktning icke är obligatorisk för varje fall, där en person ympas för första gången. Därav skulle åter enligt 15 § 2 mom. bliva en följd, att den vaccinerade bleve till pastorsämbetet anmäld som ympad, utan att det genom besiktning blivit konstaterat, att ympningen verkligen slagit an.

Då den i 4 § påbjudna ympningsplikten uppenbarligen bör, när omständigheterna därtill föranleda, kunna omfatta jämväl de späda barnen, oavsett att barnympning enligt lagen annars må uppskjutas till det sjet te levnadsåret, giver avfattningen av 11 § 1 mom. ett visst stöd för den meningen, att barn under 6 år, som vid inträffad eller hotande smittkoppsepide mi ympas för första gången, icke äro underkastade besiktning, varav följer, att dessa, oaktat att sådan besiktning underlåtits, bliva jämlikt 15 § 2 mom. till pastorsämbetet anmälda som ympade. Att detta emellertid icke varit lagstiftarens mening är uppenbart. Bestäm melsen i 11 § 1 mom., att den, som på grund av stadgandet i 4 § undergått ympning, är fri från besiktning, har givetvis icke åsyftat barn, som

oberoende av inträffad eller hotande smittkoppsepidemi skolat enligt 2 § undergå ympning senast under det kalenderår, då det fyller sex år. Och vad anmälningsförfarandet i 15 § 2 mom. beträffar, framgår med alltydlighet av lagens förarbeten, att den av ymparen lämnade uppgiften till pastorsämbetet avsett allenast den, på vilken ympningen slagit an. Orden »*eller eljest utförts på förut icke ympad person*» i 15 § 2 mom., som icke återfinnas i 1915 års proposition i dess motsvarande 14 § 2 mom., tillkommo nämligen i 1916 års proposition på yrkande av medicinalstyrelsen, som framhöll, att ympare borde lämna uppgift till vederbörande jämväl på antalet ympningar, som under redovisningsåret utförts på förut *med framgång* ympade personer.

Även om lagens avfattning på denna punkt således icke är otvetydig, lärer näppeligen föreligga tillräckligt skäl att nu vidtaga någon ändring i förevarande lagrum.

Vad slutligen angår motionärens sista yrkande, att plan för ympnings- och besiktningmöte å landet alltid skall underställas förste provinsialläkaren i länet för fastställelse, stadgas i 12 § 2 mom., att dylik underställning skall ske allenast, när ymparen är civil tjänsteläkare. Syftet med stadgandet är enligt motiven för lagen vinnande av kontroll över att mötena anordnas på lämpligt sätt och så, att statsverket icke betungas med onödiga utgifter. Stadgandets begränsning hade ursprungligen sin givna grund däri, att enligt 1915 års proposition, varifrån stadgandet är hämtat, kostnaden för ympningen skulle bestridas av dels staten, dels kommunen, därvid staten hade att till civil tjänsteläkare gälda resekostnads- och traktamentsersättning för hans inställelse såsom ympare vid ympnings- och besiktningmöte å annan ort än stad, köping och municipalsamhälle. Ehuru sedermera enligt den antagna lagen kostnaderna för den allmänna vaccinationen helt och hållet övertogos av statsverket, inflöt förevarande stadgande oförändrat i lagen. Härutinnan föreligger således uppenbarligen en felaktighet, men synes densamma icke vara av den beskaffenhet, att till rättande därav någon ändring i berörda stadgande nu bör vidtagas.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 27 maj 1918.

På lagutskottets vägnar:

JAKOB PETTERSSON.